

ŠALČININKŲ R. BALTOSIOS VOKĖS „ŠILO“ GIMNAZIJA

MOKINIŲ ELGESIO EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ (GAMTINIŲ, TECHNINIŲ, EKOLOGINIŲ IR SOCIALINIŲ PAVOJŲ) METU SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr.16

1. BENDROJI DALIS

1.1. Patvirtinta instrukcija yra norminis gimnazijos dokumentas, nusakantis mokiniams jų veiklos ir elgesio reikalavimus savo ir kitų mokinių saugai ir sveikatai gimnazijoje ekstremalių situacijų metu.

1.2. Instrukcija nusako su mokinių veikla susijusius pavojus, riziką ir reikalauja griežtai laikytis saugos priemonių, elgesio taisyklių ir etiketo reikalavimų.

1.3. Mokiniui supažindintam pasirašytinai su šia instrukcija ir pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma drausminė nuobauda ir administracinė atsakomybė pagal gimnazijoje numatytą tvarką.

1.4. Ekstremaliųjų situacijų ir ekstremaliųjų įvykių pobūdžiai (priežastys dėl ko gali susidaryti pavojus):

1.4.1 Gamtiniai įvykiai:

- geologiniai reiškiniai (žemės drebėjimas, karstinis reiškinys, nuošliauža, sufozinis reiškinys)
- stichiniai ir katastrofiniai meteorologiniai reiškiniai (vėjas, smarkus lietus, kruša, smarkus snygis, pūga, lijundra, smarkus sudėtinis apšalas, speigas, tirštas rūkas, šalna aktyviosios augalų vegetacijos laikotarpiu, kaitra, sausra aktyviosios augalų vegetacijos laikotarpiu);
- stichiniai ir katastrofiniai hidrologiniai reiškiniai (vandens lygio pakilimas ar nusekimas, stichinis potvynis);
- pavojingos užkrečiamosios žmonių ligos protrūkiai;

1.4.2. Techniniai įvykiai – tai įvairių techninių priemonių ar technologinių procesų sutrikimai:

- elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai;
- šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai;
- vandens tiekimo sutrikimas;
- elektroninių ryšių teikimo sutrikimas ir (ar) gedimai;
- komunikacijų sistemų nutraukimas ir (ar) gedimai;
- pastatų griuvimai;
- gaisrai.

1.4.3. Ekologiniai įvykiai – aplinkos oro, vandens, dirvožemio, grunto užteršimas cheminėmis, biologinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis arba kitoks aplinkai padarytas poveikis:

- cheminė avarija;
- radiacinė avarija;
- pavojingas radinys;
- gaisrai;
- oro tarša;
- vandens tarša;
- dirvožemio, grunto tarša;

1.4.4. Socialiniai įvykiai – įvykiai, susiję su tyčine, nusikalstama žmonių veika, nevaldoma žmonių minia, įvykiais pasienio ruože:

- nusikaltimai, nusikalstami neramumai, gaujų siautėjimas;
- karinė ataka, maištas, sukilimas;
- masinis užsieniečių antplūdis;

- žmonių grobimas, įkaitų paėmimas;
- sabotažas, diversija;
- teroristiniai išpuoliai.
- visuomenės neramumai, susibūrimai, riaušės;

2. SAUGUS ELGESYS IR VEIKSMAI ĮVYKUS EKSTREMALIAJAM ĮVYKIUI GIMNAZIJOJE, GRESIANT AR SUSIDARIUS EKSTREMALIAJAI SITUACIJAI

2.1. Įvykus ekstremaliajam įvykiui gimnazijoje, gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms, mokiniai privalo vadovautis civilinės saugos nurodymais (<https://civsauga.lt/pavojus/>) ir elgtis, kaip numatyta gimnazijos Ekstremaliųjų situacijų valdymo plane.

2.1.1. Uragano pavojus:

- Likite uždaroje patalpoje arba, jei esate lauke, eikite į vidų, nesislėpkite prie lengvų konstrukcijų ar didelių medžių.
- Išjunkite iš elektros tinklo nenaudojamus elektros prietaisus.
- Uždarykite duris, langus, orlaides, uždenkite vėdinimo angas;
- Nepasiduokite panikai, perspėkite artimuosius, kaimynus.

2.1.2. Potvynio pavojus:

- Būkite pasirengę apsaugoti gyvybę ir turtą.
- Pasirūpinkite, kad turėtumėte ilgai negendančių maisto produktų, geriamo vandens, būtiniausių vaistų.
- Ruoškitės galimai evakuacijai.

2.1.3. Karšto oro pavojus:

- Esant karštam orui svarbu gerti daugiau skysčių.
- Tinkamai apsirengti, lengvais, laisvais, šviesiais rūbais, gerai atspindinčiais saulės šilumą ir šviesą.
- Jei labai karšta, daugiau laiko praleisti vėsesnėse patalpose.
- Per karščius riboti fizinį aktyvumą lauke.

Saulėtą dieną nepamirškite:

- Naudoti apsauginius kremus nuo saulės spindulių poveikio odai.
- Lauke dėvėti galvos apdangalą ir akinius nuo saulės.

2.1.4. Šalto oro pavojus:

- Nelieskite šaltų objektų plikomis rankomis. Nesiremkite į metalinius daiktus, transporto priemones;
- Saugokite neprisidengtas kūno vietas nuo nušalimų, kai temperatūra yra žemiau -10° C.
- Reguliariai gerkite vandens, nes šaltis skatina dehidrataciją;
- Valgykite pakankamai, nesilaikykite dietų, maistas turėtų būti kaloringas, kad organizmas sugebėtų pasigaminti daugiau energijos;
- Pasireiškus pirmiems kvėpavimo takų infekcijos požymiams, venkite kūno atšalimo.
- Pagal oro temperatūrą bei planuojamą veiklą pasirinkite tinkamus drabužius, kad nebūtų šalta, bet kad ir neperkaistumėte. Pasyvi veikla reikalauja šiltesnių drabužių.
- Saugokitės, kad drabužiai nesudrėktų nuo vandens ar sniego, o taip įvykus, persirenkite sausais, nes drėgni drabužiai atšaldo kūną;
- Ypač svarbu tinkamai apsaugoti pėdas, plaštakas ir galvą. Esant šaltam orui būtina dėvėti kepurę, nes daugiausia šilumos netenkama per galvą. Venkite pirštuotų pirštinių, siauros avalynės ir sintetinių drabužių. Tinkamiausi yra vilnoniai ir medvilniniai, nes tokie sulaiko daugiau šilumos;
- Atpažinkite pirmuosius nušalimo rizikos požymius: nemalonūs viso kūno šalčio pojūčiai, šalti rankų ir kojų pirštai, drebulys, rankų ir kojų pirštų skausmas, jų tirpimas, blyškios dėmės ant veido ir kitų odos sričių.

2.5. Cheminis pavojus:

- Nedelsdami pasišalinkite iš užterštos teritorijos.
- Judėkite statmenai vėjo krypties, kad vėjas pūstų į šoną.
- Jei nėra galimybės skubiai pasitraukti iš taršos zonos, likite uždaroje patalpoje arba, jei esate lauke – eikite į vidų.
- Išjunkite vėdinimo, oro tiekimo, kondicionavimo ir šildymo oru sistemas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas, patikrinkite ar nėra plyšių, užsandarinkite būsto langus ir duris.
- Be reikalo neikite į lauką, prireikus išeiti saugokite kvėpavimo takus, užsiriškite sudrėkintą vatos ir marlės raištį, arba nosį ir burną prisidenkite drėgnu rankšluosčiu. Jei turite naudokite respiratorių.

2.6. Radiacinis pavojus:

- Likite uždaroje patalpoje arba, jei esate lauke, eikite į vidų;
- Išjunkite vėdinimo, oro tiekimo, kondicionavimo ir šildymo oru sistemas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas, patikrinkite, ar nėra plyšių, sandarinkite būsto langus ir duris;
- Be reikalo neikite į lauką, prireikus išeiti, saugokite kvėpavimo takus: užsidenkite vienkartinę kaukę, nosinę ar rankšluosčiu. Jei turite, lauke naudokite dujokaukę ar respiratorių;
- Suvarykite netoli esančius gyvulius ir naminius gyvūnus į tvartus, uždarykite šiltnamius, uždenkite šulinius;
- Grįžę būtinai nusiprauskite po dušu, apsirenkite švariais drabužiais, o užterštus sudėkite į polietileninį maišą ir išneškite iš gyvenamųjų patalpų;
- Ruoškitės galimam evakavimui;
- Nepasiduokite panikai, perspėkite artimuosius, kaimynus.

2.7. Oro pavojus:

- Atidžiai išklausykite informaciją ir vykdykite duotus nurodymus;
- Privalote išjungti iš elektros tinklo nenaudojamus elektros prietaisus ir vandenį;
- Pasiimkite dokumentus, pinigus, maisto produktų, vandens, turimas asmeninės apsaugos ir medicinos pagalbos priemones, būtiniausių vaistų, apsirenkite ir skubėkite į artimiausią kolektyvinės apsaugos statinį ar kitą priedangą, eidami į slėptuvę pasiimkite tualetinių reikmenų, medikamentų, nešiojamąjį radijo imtuvą.

3. VEIKSMAI GIMNAZIJOJE

- 3.1. Aptariami saugaus elgesio viešojo vietoje reikalavimai, galimi rizikos veiksniai.
- 3.2. Stebima, kad būtų laikomasi instruktavimo metu išdėstytų reikalavimų.
- 3.3. Jei yra būtinybė išeiti, apie elgesį informuoti klasės auklėtoją.

4. VEIKSMAI ĮVYKUS NELAIMEI

- 4.1. Įvertinama nukentėjusiojo būklė, suteikiama pirmoji pagalba.
  - 4.2. Informuojami tėvai ar globėjai, gimnazijos vadovai.
  - 4.3. Kviečiama greitoji medicinos pagalba.
-